

تعارضات همسرگزینی دختران با والدین: یک مطالعه پدیدارشناختی

Spouse selection Conflict between Girls with their parents: A Phenomenological Study

<https://doi.org/10.48308/JFR.19.3.551>

Z. shafiee, Ph.D. Student

Department of Counseling, University of Isfahan, Isfahan, Iran

M. Fatehizade, Ph.D.

Department of Counseling, University of Isfahan, Isfahan, Iran

F. Asanjarani, Ph.D.

Department of Counseling, University of Isfahan, Isfahan, Iran

زهرا شفیعی

گروه مشاوره، دانشگاه اصفهان

✉ **مریم فاتحی زاده**

گروه مشاوره، دانشگاه اصفهان

فرامرز آسنجرائی

گروه مشاوره، دانشگاه اصفهان

دریافت مقاله: ۱۴۰۲/۴/۳۰

دریافت نسخه اصلاح شده: ۱۴۰۲/۶/۱۵

پذیرش مقاله: ۱۴۰۲/۷/۲۸

Abstract

The present qualitative study aims to reveal the conflicts between young women and their parents in choosing a spouse in a phenomenological framework. The statistical population was all the young women who were in conflict with their parents when it came to choosing a spouse in Isfahan city and 15 young women were selected by purposeful sampling. The research tool was semi-structured interview. The data were analyzed by Colaizzi analysis. The first theme is power dynamics with sub-themes: the young women power struggle with her parents to improve-

چکیده

مطالعه کیفی حاضر با هدف آشکارسازی تعارضات همسرگزینی دختران با والدین، در زمینه انتخاب همسر به شیوه پدیدارشناختی بود. جامعه آماری کلیه دختران متعارض با والدین در زمینه انتخاب همسر شهر اصفهان بود که با نمونه گیری هدفمند، ۱۵ دختر انتخاب شدند. ابزار پژوهش مصاحبه نیمه ساختاریافته بود. داده ها با روش تحلیل کلایزی تحلیل شد. مضمون های پژوهش عبارت بود از: مضمون اول، پویایی های قدرت با زیرمضمون جنگ قدرت دختر با والدین برای بهبود شرایط قبل از ازدواج، ساده گرایی دختر در برابر ایدئال گرایی والدین در ازدواج، ساده گرایی والدین در برابر

✉Corresponding author: Isfahan, University of Isfahan, Department of Counseling, Faculty of Education & Psychology, University of Isfahan, Iran.
Email: m.fatehizade@edu.ui.ac.ir

✉نویسنده مسئول: اصفهان، دانشگاه اصفهان، دانشکده روان شناسی و علوم تربیتی، گروه مشاوره.
پست الکترونیک: m.fatehizade@edu.ui.ac.ir

the conditions before marriage, the young women Inclination against the parents' idealism in marriage, the parents' Inclination against the daughter's idealism in marriage, the second theme is the financial conflicts of the actor. The young women conflict with her parents over seeking financial independence before marriage, parents' materialism against the comprehensiveness of the young women criteria. The third theme of communication conflicts with the sub-theme: generational gap, conflict between daughters and sisters in the field of marriage, general parent-daughter conflicts in different fields, conflicting beliefs of parents-daughter in the field of marriage and the fourth theme of attitudinal-belief conflicts of Bazir theme: conflict over religious attitudes Between parents and daughters, the criteria of parents and daughters were different in marriage.

Keywords: Spouse selection, parent-daughter conflicts, phenomenological studies.

ایدئال‌گرایی دختر در ازدواج، مضمون دوم تعارضات مالی با زیرمضمون تعارض دختر با والدین بر سر استقلال‌طلبی مالی قبل از ازدواج، مادی‌گرایی والدین در برابر همه‌جانبه‌نگری ملاک‌های دختر، مضمون سوم تعارضات ارتباطی با زیرمضمون شکاف نسلی، تعارض دختر و همشیره‌ها در حوزه ازدواج، تعارضات عمومی والدین - دختر در حوزه‌های مختلف، باورهای متعارض والدین - دختر در حوزه ازدواج و مضمون چهارم تعارضات نگرشی - اعتقادی با زیرمضمون درگیری بر سر نگرش‌های اعتقادی بین والدین و دختر، تفاوت ملاک‌های والدین و دختر در ازدواج.

کلیدواژه‌ها: همسرگزینی، تعارضات والد - دختر، مطالعه پدیدارشناختی.

مقدمه

ازدواج یکی از قراردادهای مقدس بین زن و مرد در ادیان و فرهنگ‌های مختلف است (عمواسی و الحسن^۱، ۲۰۲۲) و به‌عنوان یک تأیید عرفی، قانونی و شرعی برای داشتن نظام جدید خانواده شناخته می‌شود (رحمان و یونس^۲، ۲۰۰۲؛ عباس و فردوس^۳، ۲۰۲۲). در رابطه با عواملی که بر ترجیحات فرد در انتخاب همسر تأثیر می‌گذارد، موضوع تأثیر والدین بر ترجیحات فرزندان در انتخاب همسر در سراسر جهان مورد بحث قرار می‌گیرد (بونک و سولانو^۴، ۲۰۱۰؛ داباس، بونک و لی^۵، ۲۰۱۲). در نظریات مختلفی که بر تأثیر والدین و نقش خانواده بر انتخاب همسر تمرکز دارند، نظریه اجتماعی کردن معتقد است تصویر والد جنس مخالف هر فرد می‌تواند نقش هدایتگر برای جست‌وجوی همسر وی داشته باشد و والد همجنس برایش الگوی نقش ایجاد می‌کند. کردارشناسان نیز بر این باورند که تثبیت اولیه مجموعه‌ای از ویژگی‌های خانواده، ترجیحات همسر را در بزرگسالی شکل می‌دهد (برزکی، گیوریس و ویسفلد^۶، ۲۰۰۴). رایس^۷ (۲۰۱۵) اظهار داشت که ازدواج، یک اتحاد خوشایند اجتماعی افراد در نقش زن و شوهر، مورد تأیید والدین است. در جامعه،

انتخاب همسر نتیجه مشترک انتخاب‌های فردی و تأثیر والدین است (آپوستولو^۸، ۲۰۰۸). با این حال، میزان چنین نفوذی ممکن است در فرهنگ‌های مختلف متفاوت باشد. در چین، یکی از معمولی‌ترین جوامع جمع‌گرا، محققان اخیر تأیید کرده‌اند که والدین نقش مهمی در انتخاب همسر فرزندان خود دارند (بووت و همکاران^۹، ۲۰۱۸؛ چن، پیرسی و میلر^{۱۰}، ۲۰۱۷). دلیل اصلی کنترل والدین بر انتخاب همسر فرزندان خود، حفظ همگنی و انسجام درون‌گروهی است که در فرهنگ‌های جمع‌گرا ارزش بیشتری دارد (بونک، پارک و دابس^{۱۱}، ۲۰۰۸).

بین ترجیحات والدین و فرزندان در زمینه انتخاب همسر در ابعاد ظاهر خوب، شخصیت و پیشینه خانوادگی تفاوت‌هایی وجود دارد (آپوستولو، ۲۰۱۵). از آنجا که این واگرایی وجود دارد، تصمیم‌نهایی در انتخاب همسر نشان می‌دهد که ترجیحات والدین چگونه بر انتخاب همسر فرزندان تأثیر می‌گذارد (ژانگ و چن^{۱۲}، ۲۰۲۰). کما اینکه برخی از ازدواج‌ها، مشروط به تأیید والدین است. به این صورت که در آن، افراد شریک خود را با انتخاب منوط به تأیید والدین پیدا می‌کنند، در مقابل، در برخی از ازدواج‌های عاشقانه، افراد آزادند با هرکسی که می‌خواهند ازدواج می‌کنند (حسنین^{۱۳}، ۲۰۲۰). مطالعات نشان داده است که خانواده و جامعه دو عامل مهم هستند که همیشه می‌توانند در تصمیم‌گیری‌های شخصی دخالت کنند و آداب را شکل دهند (پلومین و دانیل^{۱۴}، ۲۰۱۱). انتخاب همسر همچون دیگر پدیده‌های اجتماعی، دارای هنجارهایی است که خاص آن جامعه می‌باشد. در جوامع انسانی، والدین اغلب تأثیر زیادی در انتخاب همسر فرزندان خود دارند. علاوه بر این، مطالعات تجربی نشان می‌دهد که درگیری در مورد انتخاب همسر بین والدین و فرزندان، در فرهنگ‌های انسانی گسترده است (وان دن برگ، فاوکت، بونک و وسینگ^{۱۵}، ۲۰۱۳)؛ به‌گونه‌ای که میزان تأثیر والدین به‌شدت در فرهنگ‌های مختلف متفاوت است (آپوستولو^{۱۶}، ۲۰۱۰) و از نفوذ محدود در بیشتر اروپای غربی تا تقریباً تأثیر کامل در برخی از جوامع هندو و اسلامی و به‌طور کلی، در جوامع جمع‌گرایانه متغیر است (بونک، پارک و دانکن^{۱۷}، ۲۰۱۰).

در اواخر قرن بیستم، حدود نیمی از انتخاب همسر فرزندان مهاجران هندی در ایالات متحده، توسط والدین آن‌ها اتفاق می‌افتاد (منون^{۱۸}، ۱۹۸۹) و یا در فرهنگ چین، اختلاف‌نظر در چندین حوزه، از جمله خوش‌تیپ‌بودن و خانواده‌گرایی است و اختلاف‌نظر بین والدین و پسران بیشتر از والدین و دختران است. در فرهنگ یونانی‌قبرسی نیز در چندین حوزه، اختلافات بیشتری بین والدین و پسران نسبت به نمونه چینی وجود دارد؛ به گونه‌ای که در فرهنگ چینی اهمیت خانواده‌گرایی و پاک‌دامنی بسیار چشمگیرتر است (آپوستولو و وانگ^{۱۹}، ۲۰۱۸). تحقیقات اخیر تعارض قابل‌توجهی بین والدین و فرزندان بر سر انتخاب همسر نشان داده است. والدین نسبت به فرزندان خود در مورد ویژگی‌هایی مانند طبقه اجتماعی، خانواده، سوابق قومی و سطح تحصیلات ارجحیت بیشتری نشان می‌دهند، در حالی که فرزندان نسبت به والدین در مورد خصوصیات مانده جذابیت بدنی، حس شوخ‌طبعی و خلاقیت ارجحیت بیشتری نشان می‌دهند (بونک، پارک و دابس^{۲۰}، ۲۰۰۸؛ پرلوکس، فلیچمن و باس^{۲۱}، ۲۰۱۱). شواهد نشان می‌دهد که بیشتر اوقات پدرها بیشتر از مادرها بر انتخاب همسر تأثیر می‌گذارند و دختران نیز بیشتر از پسران تحت تأثیر قرار می‌گیرند (آپوستولو، ۲۰۱۰). در واقع، در همه‌جای دنیا، والدین سرانجام تصمیم می‌گیرند فرزندان با چه کسانی ازدواج کند (مرالی^{۲۲}، ۲۰۱۲). البته کنترل والدین بر انتخاب همسر باید به‌عنوان یک پیوستار در نظر گرفته شود: از یک

طرف، وضعیتی که هیچ‌گونه توجهی به رضایت دختر برای ازدواج نمی‌شود و پدر تصمیم‌گیرنده است؛ از سوی دیگر، افراد بدون هیچ‌گونه نقش والدین برای انتخاب همسر آزاد هستند (بونک، پارک و دانکن^{۲۳}، ۲۰۱۰؛ به نقل از بونک، لیکی و پولاک^{۲۴}، ۲۰۲۰).

به نظر می‌رسد که تعارضات والدین - دختر در زمینه انتخاب همسر با تبعاتی همراه است؛ از جمله اینکه به دلیل طرز تفکر، نگرش و برداشت‌های متفاوت در بین جوانان و والدین و رسیدن به عدم درک متقابل و تفاهم در آن‌ها، جوانان با این بهانه که والدین آن‌ها را درک نمی‌کنند، ازدواج نمی‌کنند و فرایند ازدواج در آن‌ها با تأخیر روبه‌رو می‌شود (محمدی سیف و عارف، ۱۳۹۵). در برخی موارد، فشارهای والدین بر دختر در خانواده باعث می‌شود که حس سربرار بودن در دختر ایجاد شود. این احساس در شرایط برخوردی کلامی و اعتراضات مستقیم پدر با دختر اوج می‌گیرد و نهایتاً دختر را به این تصمیم نادرست سوق دهد که ازدواج تنها راه‌هایی از این شرایط است. بنابراین، علی‌رغم علاقه به طرف مقابل، تنها به دلیل ناخشنودی از رفتار و مناسبات اعضای خانواده، تن به ازدواج می‌دهد (پاپی، ۱۳۹۹). همچنین وجود تفکرات و دیدگاه‌های متفاوت بین جوانان و والدین که به واسطه شکاف نسلی بین آن‌ها ایجاد شده است، سبب می‌شود تا دیدگاه و نیاز جوانان با نیازهای والدین کاملاً متمایز باشد و نهایتاً تعارضی ایجاد می‌شود که منجر به عدم تلاش جوانان به سمت تشکیل خانواده و انتخاب سبک زندگی مجردی در آن‌ها می‌شود (تاج‌بخش و محمدی، ۱۳۹۹).

با توجه به بالا بودن آمار طلاق در ایران و افزایش جمعیت جوان در آستانه ازدواج، تسهیل ازدواج موفق و کاهش آسیب‌های مربوط به طلاق، دغدغه مشاوران، روان‌شناسان و دولت‌مردان کشور است (اختیاری امیری، فرح‌بخش، کلانتر هرمزی و سلیمی بجستانی، ۱۳۹۷). انتخاب همسر برای زنان و مردان از دوره‌های حساس زندگی به شمار می‌رود و احساس خوشبختی در تمامی ابعاد زندگی در آینده، به انتخاب همسر مناسب هنگام ازدواج بستگی دارد. بنابراین بسیاری از شکست‌ها و کشمکش‌های زندگی مشترک به فرایند انتخاب همسر برمی‌گردد (میراحمدی و همکاران، ۱۳۹۸). از سوی دیگر امروزه ازدواج‌ها شکننده هستند و خانواده‌ها در معرض استرس‌های متعدد و فراوانی در زندگی قرار دارند که می‌تواند اثرات بی‌شماری در زندگی زوجین داشته باشد (قاضی، عباسی و حسن‌زاده، ۱۳۹۸). در فرهنگ ما، برخی مطالعات در حوزه خانواده، با رویکرد بین نسلی، شباهت‌ها و تفاوت‌های بین نسلی را بیش از پیش آشکار ساخته است تا جایی که گویای تغییر در سنت‌های خانواده و ارزش‌های حاکم بر آن است (آزادارمکی، ۱۳۸۹). با توجه به تحقیقات انجام‌گرفته در زمینه انتخاب همسر در داخل و خارج از کشور، نقش خانواده و والدین در ازدواج فرزندان غیرقابل‌انکار است؛ چه بسا تعارضاتی نیز بر سر انتخاب همسر بین فرزندان و والدین آن‌ها دیده می‌شود که در مورد کمیت و کیفیت آن‌ها اطلاعات دقیقی در دست نیست. لذا با توجه به این خلأ پژوهشی، پژوهشگر قصد دارد تا به آشکارسازی تعارضات همسرگزینی دختران و والدین در زمینه انتخاب همسر و ازدواج بپردازد.

روش

جامعه، نمونه و روش نمونه‌گیری

این مطالعه کیفی با روش پژوهشی پدیدارشناختی توصیفی انجام شد. هدف پژوهش پدیدارشناسی توصیف صریح و شناسایی پدیده‌ها، آن‌گونه که در موقعیتی خاص از سوی افراد ادراک می‌شود، می‌باشد

(واندراستوپ و جانسون^{۲۵}، ۲۰۰۸). روش پژوهش پدیدارشناسی توصیفی بود که شامل بررسی، تحلیل و توصیف مستقیم پدیده‌ای، آزاد از پیش‌فرض‌های تأیید نشده است (عاشوری، ۱۴۰۱). بدین ترتیب، با اطلاع‌رسانی در فضاهای مجازی و مراکز مشاوره و روان‌درمانی، از کلیه دختران مجرد ۱۹ تا ۳۰ سال متعارض با والدین در زمینه انتخاب همسر، در شهر اصفهان، در سال ۱۴۰۱-۱۴۰۰ که رضایت آگاهانه برای شرکت در پژوهش داشتند، مصاحبه به عمل آمد. ملاک‌های ورود به پژوهش شامل تکمیل فرم رضایت آگاهانه برای شرکت در پژوهش، داشتن حداقل مدرک تحصیلی سیکل و بالاتر، عدم شرکت در مداخلات آموزشی و درمانی هم‌زمان، درگیر بودن در یک تعارض حداقل سه‌ماهه با والدین خود (پدر، مادر یا هر دو) در زمینه انتخاب همسر و اینکه در یک سال اخیر تحت هیچ نوع درمان و جلسات مشاوره‌ای قرار نگرفته باشند؛ ملاک‌های خروج عبارت بودند از عدم تمایل به همکاری در فرایند مصاحبه. روش نمونه‌گیری هدفمند داوطلبانه بود. ابزار گردآوری داده‌ها در این پژوهش، پرسش‌نامه دموگرافیک شامل سن دختر، تحصیلات دختر، سن، شغل و تحصیلات پدر و مادر، طول مدت تعارض و فرد مورد تعارض بود. همچنین از آنجایی که پرسش‌نامه دقیقی که اهداف پژوهش را محقق کند وجود نداشت، محققین در این پژوهش پرسش‌نامه محقق‌ساخته چهارگویه‌ای سنجش تعارض والد - دختر در زمینه انتخاب همسر را تدوین و طراحی کردند که منبع تعارض (پدر/ مادر/ پدر و مادر) و مدت‌زمان تعارض را مشخص می‌کرد. از جمله سؤالات این پرسش‌نامه این بود که آیا با مادر در زمینه انتخاب همسر و ازدواج تعارض دارید؟ مدت تعارض با مادر در زمینه انتخاب همسر و ازدواج چقدر است؟ آیا با پدر در زمینه انتخاب همسر و ازدواج تعارض دارید؟ مدت تعارض با پدر در زمینه انتخاب همسر و ازدواج چقدر است؟ علاوه بر این، به منظور کشف تعارض‌های والدین - دختران در مسئله انتخاب همسر، از مصاحبه نیمه‌ساختاریافته استفاده شد. سپس مصاحبه‌ها تا زمان اشباع اطلاعات ادامه یافت. پس از گردآوری اطلاعات از هر مشارکت‌کننده، آن‌ها به صورت متن درآمد، سپس جهت تأیید روایی داده‌ها، از شرکت‌کنندگان خواسته شد تا دست‌نوشته‌ها را با دقت بررسی و مرور کنند تا هرگونه ابهام در مسیر کدگذاری داده‌ها رفع شود. همچنین پژوهشگر بخش‌هایی از مصاحبه و کدگذاری‌ها را در اختیار شرکت‌کنندگان قرار داد تا به مفاهیم یکسان در رابطه با گفته‌های آن‌ها دست یابد. مدت‌زمان مصاحبه‌ها از ۶۰ تا ۱۴۰ دقیقه بود که در مواردی که نیاز به پیگیری از برخی نمونه‌ها احساس می‌شد، جلسات حضوری یا تلفنی به میزان حدوداً ۲۰ الی ۳۰ دقیقه انجام گرفت. همه مصاحبه‌ها به وسیله دستگاه ضبط صوت، ضبط شد؛ سپس هر مصاحبه کلمه‌به‌کلمه، عیناً تبدیل به متن شد.

در انتخاب مشارکت‌کنندگان تلاش شد تا تنوع حداکثری مورد توجه قرار گیرد. این موضوع سبب افزایش اعتبار داده‌ها شد. همچنین به منظور رفع ابهام در فرایند کدگذاری، نوشته‌ها و نتایج با چند نفر از مشارکت‌کنندگان در هر دسته مرور شد تا مفاهیم حاصل‌شده از نظر مشارکت‌کنندگان نیز تأیید شود. در طول مصاحبه، هدف و محتوای مطالعه به هریک از شرکت‌کنندگان توضیح داده شد. آن‌ها همچنین در مورد حریم خصوصی و فرایند مصاحبه مطلع شدند و از آن‌ها خواسته شد تا فرم رضایت‌نامه‌ای را پر کنند که در آن تصدیق می‌شود که داوطلبانه در مطالعه شرکت کرده‌اند. به منظور حفظ حریم خصوصی شرکت‌کنندگان، از کدگذاری به‌جای نوشتن نام و نام خانوادگی استفاده شد. جهت تجزیه و تحلیل یافته‌ها، مصاحبه‌های ضبط‌شده، ظرف ۴۸ ساعت پیاده شد و به صورت متن درآمدند. داده‌ها با استفاده از روش هفت‌مرحله‌ای

کلایزی^{۲۶}، مورد بررسی قرار گرفت. مراحل انجام‌شده به این صورت بود که متون مستخرج از مصاحبه پس از تدوین، به منظور درک کلی تجارب مشارکت‌کنندگان، چندین مرتبه به دقت مورد بازخوانی قرار گرفت. سپس متن مصاحبه به واحدهای معنی‌دار تقسیم شد. پس از تفکیک واحدهای معنی‌دار، واحدهای مرتبط با موضوع انتخاب شد. در مرحله بعد، پس از اتمام کدگذاری کامل متن، متن‌های تکراری حذف و با تشکیل دسته‌بندی جدید، کدهای توصیفی با مضامین مشترک استخراج شد و در دسته‌بندی‌های متفاوت طبقه‌بندی شد. سپس برای هر طبقه یک عنوان خاص داده شد. در مرحله بعد، مفاهیم مشترک درون دسته‌های خاص موضوعی قرار گرفت. در مرحله بعد، عقاید استنتاج‌شده به توصیفی کامل و جامع تبدیل شد. نهایتاً در آخرین مرحله، جهت اعتباریابی مدل استخراج، مصاحبه جدید انجام گرفت و همخوانی تجارب مشارکت‌کننده جدید با مدل تدوین‌شده مورد ارزیابی قرار گرفت (عزیزی، ۱۳۹۷).

بیان یافته‌ها

شرکت‌کنندگان در این پژوهش، دختران ایرانی ۱۹ تا ۳۰ساله متعارض با والدین در زمینه انتخاب همسر بودند. منطق استفاده از نمونه با این رده سنی این بود که با توجه به مطالعات انجام‌گرفته، دل‌مشغولی و دغدغه ازدواج عمدتاً از ۱۸سالگی آغاز می‌شود (قادرزاده، غلامی و غلامی، ۱۳۹۶) و بعد از ۳۰سالگی، پدیده داغ ننگ ناشی از تجرد در بیش از نیمی از دختران مجرد بالای ۳۰ سال تجربه می‌شود (قانع عزآبادی، قاسمی و کیان‌پور، ۱۳۹۴)؛ به علاوه برای محدودسازی جامعه مورد مطالعه، این گروه سنی (۱۹ تا ۳۰ سال) انتخاب شدند. ویژگی‌های جمعیت‌شناختی شرکت‌کنندگان در پژوهش در جدول ۱ ارائه شده است.

جدول ۱: مشخصات جمعیت‌شناختی دختران متعارض با والدین در زمینه انتخاب همسر

شخصیت	سن	تحصیلات	سن	شغل	سن	شغل	تحصیلات	سن	شرکت‌کنندگان
مادر	مادر	پدر	مادر	پدر	مادر	پدر	مادر	پدر	سن
مادر	۴۰	خانهدار	۴۶	آزاد	۲۱	کارشناسی	۱	مادر	(کد ۱)
پدر	۴۶	خانهدار	۵۲	آزاد	۲۰	کارشناسی	۲	پدر	(کد ۲)
مادر + پدر	۴۹	خانهدار	۵۱	آزاد	۲۶	کارشناسی‌ارشد	۱	مادر + پدر	(کد ۳)
مادر	۴۳	خانهدار	۵۳	دولتی	۲۲	کارشناسی	۲	مادر	(کد ۴)
پدر	۴۲	خانهدار	۴۶	آزاد	۲۳	کارشناسی	۱	پدر	(کد ۵)
مادر + پدر	۴۶	خانهدار	۵۹	آزاد	۲۳	کارشناسی	۱۱	مادر + پدر	(کد ۶)
مادر	۵۱	خانهدار	۵۵	آزاد	۲۱	کارشناسی	۴	مادر	(کد ۷)
مادر + پدر	۴۷	خانهدار	۵۱	آزاد	۲۰	کارشناسی	۲	مادر + پدر	(کد ۸)
مادر	۴۹	خانهدار	۵۵	دولتی	۲۶	کارشناسی	۱	مادر	(کد ۹)
پدر	۴۸	خانهدار	۵۰	آزاد	۲۲	کارشناسی	۲	پدر	(کد ۱۰)
مادر + پدر	۵۷	خانهدار	۶۰	دولتی	۳۰	کارشناسی‌ارشد	۱	مادر + پدر	(کد ۱۱)
مادر	۵۴	خانهدار	۶۳	آزاد	۲۵	کارشناسی	۲	مادر	(کد ۱۲)
مادر + پدر	۴۶	خانهدار	۵۳	آزاد	۱۹	کارشناسی	۱	مادر + پدر	(کد ۱۳)
پدر	۵۱	خانهدار	۶۳	آزاد	۲۳	کارشناسی	۳	پدر	(کد ۱۴)
مادر + پدر	۴۷	کارمند	۴۹	آزاد	۲۲	کارشناسی	۲	مادر + پدر	(کد ۱۵)

پس از فرایند تجزیه و تحلیل داده‌ها، تعارضات همسرگزینی دختران و والدین شامل چهار مضمون اصلی پویایی‌های قدرت، تعارضات مالی، تعارضات ارتباطی و تعارضات نگرشی - اعتقادی بود.

مضمون اصلی اول **پویایی‌های قدرت** بود که شامل مضمون‌های فرعی جنگ قدرت دختر با والدین برای بهبود شرایط قبل از ازدواج، ساده‌گرایی دختر در برابر ایدئال‌گرایی والدین در ازدواج، ساده‌گرایی والدین در برابر ایدئال‌گرایی دختر در ازدواج بود. **جنگ قدرت دختر با والدین برای بهبود شرایط قبل از ازدواج** شرکت‌کننده شماره ۱ عنوان کرد: «من دوست ندارم تو این شرایطی که دارم ازدواج بکنم. تلاش می‌کنم تا اول به شرایط بهتری برسم»، **ساده‌گرایی دختر در برابر ایدئال‌گرایی والدین در ازدواج**؛ شرکت‌کننده شماره ۶ عنوان کرد: «پدرم همه چیز تمام رو می‌خواد. هر وقت هر خواستگاری رو میاد، می‌گم بذار بابا بیان اصلاً ببینیم چه شکلیه، می‌گه نه»، **ساده‌گرایی والدین در برابر ایدئال‌گرایی دختر در ازدواج**؛ در این خصوص، شرکت‌کننده شماره ۲ می‌گوید: «والدینم می‌گن که تو زیادی سخت‌گیری و اینکه خانواده من خیلی یه سری از موضوعات رو راحت می‌گیرن، نگران کننده است برام.»

مضمون اصلی دوم شامل **تعارضات مالی** با مضمون‌های فرعی تعارض دختر با والدین بر سر استقلال‌طلبی مالی قبل از ازدواج، مادی‌گرایی والدین در برابر همه‌جانبه‌نگری ملاک‌های دختر بود. **تعارض دختر با والدین بر سر استقلال‌طلبی مالی قبل از ازدواج**؛ شرکت‌کننده شماره ۷ می‌گوید: «یه خانم باید استقلال مالی داشته باشه بعد وارد زندگی بشه.» **مادی‌گرایی والدین در برابر همه‌جانبه‌نگری ملاک‌های دختر**؛ شرکت‌کننده شماره ۱۲ می‌گوید: «اون‌ها تأکیدشون ابتدا برای اینکه خواستگار را راه بدهند، مسائل مالی هست.»

مضمون اصلی سوم **تعارضات ارتباطی** با مضمون‌های فرعی شکاف نسلی، تعارض دختر و همشیره‌ها در حوزه ازدواج، تعارضات عمومی والدین - دختر در حوزه‌های مختلف، باورهای متعارض والدین - دختر در حوزه ازدواج بود. **شکاف نسلی**؛ شرکت‌کننده شماره ۱۴ می‌گوید: «اختلاف سلیقه و اختلاف نسلی مون زیاده». **تعارض دختر و همشیره‌ها در حوزه ازدواج**؛ شرکت‌کننده شماره ۱۰ عنوان نمود که «برادرم می‌گه نباید اصلاً تو ازدواج بکنی، باید درس بخونی برای خودت آینده داشته باشی». **تعارضات عمومی والدین - دختر در حوزه‌های مختلف**؛ شرکت‌کننده شماره ۳ بیان کرد: «من کلاً تعارض دارم تو همه زمینه‌ها، ازدواجم یکی شه»، **باورهای متعارض والدین - دختر در حوزه ازدواج**؛ شرکت‌کننده شماره ۷ بیان کرد که «خیلی طالب ازدواج بودم، ولی پدرم مخالفت می‌کرد و می‌گفت حالا تو را چه به این حرفا.»

مضمون اصلی چهارم شامل **تعارضات نگرشی - اعتقادی** با مضمون‌های فرعی درگیری بر سر نگرش‌های اعتقادی بین والدین و دختر، تفاوت ملاک‌های والدین و دختر در ازدواج بود. **درگیری بر سر نگرش‌های اعتقادی بین والدین و دختر** شرکت‌کننده شماره ۵ می‌گوید «با خانواده به لحاظ عقیدتی متفاوتم»، **تفاوت ملاک‌های والدین و دختر در ازدواج**؛ شرکت‌کننده شماره ۱۲ می‌گوید «کلاً توی معیارهای ازدواج با خانواده مشکل دارم.»

بحث و نتیجه‌گیری

این پژوهش درصدد آشکارسازی تعارضات دختران و والدین آن‌ها در زمینه انتخاب همسر و ازدواج بود. مضمون اصلی اول شامل پویایی‌های قدرت بود که یکی از زیرمضمون‌های آن شامل جنگ قدرت دختر با والدین برای بهبود شرایط قبل از ازدواج بود. در واقع، مواردی چون ارزش پیدا کردن تحصیلات و اهمیت یافتن استقلال و آزادی برای زنان از مواردی است که نشان می‌دهد ارزش‌های فردی از ارزش‌های سنتی فاصله گرفته است و به انگاره‌های آرمان‌گرایانه در ازدواج منجر شده است (چابکی، ۱۳۹۶). بر این اساس، تحصیلات زنان به برداشت آن‌ها از ازدواج و تصمیم‌گیری در مورد آن تأثیر گذاشته است (تنتوری و منکاری‌نی^{۲۷}، ۲۰۰۸). همچنین مطالعات نشان داده است که افرادی که از لحاظ مالی احساس امنیت بیشتری می‌کنند و تجربه تحصیلی بیشتری دارند، نسبت به افراد دیگر آمادگی ازدواج بیشتری دارند (هولمن و لی^{۲۸}، ۱۹۹۷). علاوه بر این، ساده‌گرایی دختر در برابر ایدئال‌گرایی والدین در ازدواج، از دیگر یافته‌های پژوهش حاضر بود. پژوهش‌ها نشان می‌دهد مهم‌ترین معیار برای ازدواج از دیدگاه بیش از ۸۲ درصد از پسران و ۹۰ درصد از دختران اخلاق است و معیارهای دیگر از جمله ایمان، اعتقادات مذهبی، مسئولیت‌پذیری و تحصیلات جزء معیارهایی بود که بین دختران و پسران از ۳۲ تا ۸۰ درصد مورد اهمیت می‌باشد که با مطالعات پیشین همخوانی دارد (حقیقی‌زاده، کرمی و سلطانی، ۱۳۸۹).

در مقابل، والدین به چشم‌انداز اقتصادی به همراه شغل و درآمد خوب برای داماد اشاره داشته‌اند (گوا، لی و یو^{۲۹}، ۲۰۱۷)؛ علاوه بر این، داشتن تمکن مالی برای پسر به‌عنوان معیارهای ایرانیان در مورد ازدواج تأکید شده است (چراغی و ابراهیمی، ۱۳۹۹). در جامعه ایرانی تأکید بر مضمون‌های شغلی و تحصیلی، اخلاقی و رفتاری، شخصیتی و مهارتی و مدیریتی همواره مورد تأکید والدین به‌عنوان استانداردهای والدین ایرانی درباره عروس و داماد مطلوب بوده است (منتظری، چراغی، فلاح‌زاده، ۱۴۰۱). در عین حال، سخت‌گیری و مانع‌تراشی‌های بی‌مورد والدین در ازدواج می‌تواند با افزایش سن ازدواج جوانان در ارتباط باشد (مرادی و صفاریان، ۱۳۹۱). ساده‌گرایی والدین در برابر ایدئال‌گرایی دختر در ازدواج یکی از زمینه‌های اختلاف بین والدین و فرزندان است؛ زیرا فرزندان همسرانی انتخاب می‌کنند که ترجیحات والدین خود را رعایت نمی‌کنند (آپوستولو، ۲۰۱۳). ایدئال‌گرایی دختر در ازدواج می‌تواند در دو بعد نمایانگر شود: اولین به جهت تصور همسر ایدئال که به موجب آن، فرد تصویری از ویژگی‌های فرد موردنظر را در ذهن خود می‌سازد و این فرد را در انتخاب همسر راهنمایی می‌کند و باعث می‌شود که فرد با کسی که این صفات ایدئال را دارا باشد و یا وی چنین می‌پندارد، ازدواج کند (مختاری، یوسفی و منشتی، ۱۴۰۰)؛ از سوی دیگر افرادی که با یک تصویر ایدئال‌گرایانه افراطی از همسر وارد ازدواج می‌شوند، نسبت به افرادی که در سطح پایین‌تر این ایدئال‌گرایی هستند، بیشتر مستعد تجربه سرخوردگی حاد می‌شوند (فابرت^{۳۰}، ۲۰۰۸).

همچنین داشتن انتظارات غیرواقعی و ایدئال‌گرایانه در مورد ازدواج می‌تواند به تضعیف رضایت زناشویی در زندگی مشترک منجر شود (آفهلوز^{۳۱}، ۲۰۱۲). برخی افراد ملاک خود را در ازدواج مبتنی بر عشق و برخی دیگر مبتنی بر نیازهای مادی، جسمی، عاطفی، هیجانی و برخی ترکیبی از همه این‌ها می‌دانند (تسای^{۳۲}، ۲۰۱۶). دختران و پسران با گذشت زمان در انتخاب همسر دچار شک‌و‌تردید می‌شوند که بخشی از آن مربوط به دگرگونی ارزش‌ها (رستمی، نوابی‌نژاد و فرزاد، ۲۰۲۰) و بخشی دیگر مربوط به انتظارات غیرواقعی‌بینانه و

ناکارآمد در ملاک‌های انتخاب همسر است (مهرا، سرکار، بهرا و مهرا^{۳۳}، ۲۰۱۸). همچنین نگاه ایدئال‌گرایانه دختران به ازدواج می‌تواند در ازدواج آن‌ها تأثیرگذار باشد (چابکی، ۱۳۹۶) و همین نگاه آرمان‌گرایانه و انتظارات سطح بالا برای انتخاب همسر منجر به بالا رفتن سن ازدواج در آن‌ها شود (مرادی و صفاریان، ۱۳۹۱).

مضمون اصلی دوم شامل تعارضات مالی با زیرمضمون تعارض دختر با والدین بر سر استقلال طلبی مالی قبل از ازدواج، از دیگر تعارضات دختران و والدین در زمینه همسرگزینی بود. در واقع، کسب استقلال مالی در خانواده اصلی نقش مهمی در آمادگی افراد در ازدواج ایفا می‌کند (خجسته‌مهر، دانیالی و شیرالی‌نیا، ۱۳۹۴). همچنین مادی‌گرایی والدین در برابر همه‌جانبه‌نگری ملاک‌های دختر از جمله مواردی بود که باعث ایجاد تعارض بین والدین و دختران در زمینه انتخاب همسر بود. با توجه به این یافته باید این مسئله را در نظر داشت که آنچه والدین و فرزندان در انتخاب همسر دنبال می‌کنند، معمولاً متفاوت است (گوا، لی و یو، ۲۰۱۷). تحقیقات قبلی نشان داده بود که والدین ترجیح می‌دهند دارای پسر و دامادی باشند که ویژگی‌هایی از جمله شرایط مالی خوب، بلندپروازی و تلاش، موقعیت اجتماعی مطلوب و سایر ویژگی‌های مشابه داشته باشند، در حالی که فرزندان بیشتر بر ویژگی‌های ژنی خوب مانند جذابیت جسمانی و ظاهری تأکید می‌کردند (بونک و سولانو^{۳۴}، ۲۰۱۰).

مضمون اصلی سوم تعارضات ارتباطی که با زیرمضمون شکاف نسلی، مسئله دیگر در زمینه ایجاد تعارضات بین والدین و دختران در همسرگزینی است. در ایران نیز بر اساس فرهنگ، مذهب و دوران کنونی، مسائل ازدواج و انتخاب همسر دارای شرایط خاص خود می‌باشد (شهرایی فراهانی، فاتحی‌زاده و اعتمادی، ۱۳۹۷). به‌گونه‌ای که بین ارزش‌های اجتماعی دو نسل در زمینه انتخاب همسر، از قبیل سن مناسب برای ازدواج پسر و دختر، ارجحیت زیبایی یا نجابت همسر، ارجحیت تحصیلات بالا یا اصالت خانوادگی همسر، معاشرت دختر و پسر قبل از ازدواج و ازدواج فامیلی تفاوت معناداری وجود دارد (زارع و اصل‌روستا، ۱۳۸۹). همچنین بین دو نسل تفاوت‌های معناداری در زمینه ایده‌ها و نگرش‌های دختران و مادران در ابعادی نظیر زمان‌بندی فرزند اول، ازدواج خویشاوندی، نحوه انتخاب همسر و مجرد ماندن وجود دارد و دختران از ایده‌ها و نگرش‌های جدیدتری در این ابعاد برخوردارند. چنین تفاوت‌های بین نسلی در نگرش‌های ازدواج می‌تواند هم ناشی از تغییرات نگرشی و دیدگاهی و هم ناشی از تفاوت‌های بین دو نسل در زمینه‌های اقتصادی، اجتماعی از جمله آموزش، اشتغال و خاستگاه شهری باشد (عسکری ندوشن، عباسی شوازی و صادقی، ۱۳۸۸).

در مورد مضمون تعارض دختر و همشیره‌ها در حوزه ازدواج، می‌توان این‌گونه گفت که محیط و جو عاطفی خانواده می‌تواند بر نگرش افراد به ازدواج تأثیر داشته باشد و حتی منجر به نگرش خوش‌بینانه یا بدبینانه به ازدواج شود؛ علاوه بر این، عامل تمایز یافتگی در خود فرد می‌تواند مهم باشد. بدین معنی که در صورتی که فرد از تمایز یافتگی کافی و لازم برخوردار باشد، در رابطه با مسائل اضطراب‌انگیز می‌تواند توانایی تفکر، حفظ ارزش‌ها و عقاید بدون هدایت خودکار نشانه‌های هیجانی دیگران را داشته باشد و در نتیجه تصویری که از روابط خود در آینده دارد، متناسب با تجربه‌های خود در روابط خانوادگی و احساس عاملیت و تمایز یافتگی است؛ در مقابل، افرادی که در سطح پایین تمایز یافتگی قرار دارند، به‌شدت تحت تأثیر هیجان‌ات

دیگران قرار دارند و فردیت آن‌ها قربانی پذیرفته شدن از سمت دیگری است (شاه‌مرادی، آقابابایی و حبیبی، ۱۴۰۰).

در تعارضات عمومی والدین - دختر در حوزه‌های مختلف، دلایل مختلفی برای اختلاف‌نظر بین والدین و جوانان وجود دارد؛ از جمله فقدان درک متقابل بین والدین و جوانان، فقدان تجربه‌های مشترک بین آن‌ها، بی‌اعتمادی نسبت به عقاید یکدیگر، همچنین استقلال بیشتر جوانان و پندپذیری کمتر آن‌ها از والدین (عابدی، موتابی، خوش‌کنش و باقریان، ۱۳۹۴). تعارضات خانوادگی از موضوعات مهم در خانواده می‌باشد. کانون خانواده‌ای که تعارض و درگیری بین اعضای آن وجود دارد، باعث آشفتگی و محیط ناامن روحی و روانی در خانواده می‌شود و در نتیجه مشکلاتی را در اعضای آن به وجود می‌آورد؛ از سوی دیگر، اگر با تعارض ایجاد شده به شیوه مناسب برخورد شود، در نهایت به رشد رابطه کمک خواهد کرد؛ در غیر این صورت، می‌تواند به تداوم رابطه آسیب بزند (بیرامی و محبی، ۱۳۹۵). بدون تردید، اختلاف بین والدین و فرزندان که از اختلاف عقیده یا یک مخالفت رفتاری (لاو و بورسین^{۳۵}، ۲۰۱۸)، تفاوت در نیازها، خواسته‌ها و اهداف (کندال^{۳۶}، ۱۹۹۳) و یا تفاوت ارزش‌های آن‌ها ناشی می‌شود، معمولاً موجب عدم تفاهم، ناسازگاری و تعارض می‌شود (احمدی، ۱۳۹۰).

باورهای متعارض والدین - دختر در حوزه ازدواج در تبیین این یافته می‌توان این‌گونه عنوان نمود که انتخاب‌های نسل قدیمی‌تر اغلب در ارائه زندگی خود به‌گونه‌ای که توسط انتظارات والدین اداره می‌شود، به‌طور ضمنی مورد تأیید والدین و خویشاوندان قرار می‌گرفت. در مقابل، نسل جوان خود را به‌عنوان هدایتگر اصلی مسیر زندگی خود معرفی می‌کنند که تصمیمات مستقلی را با انگیزه ترجیحات شخصی می‌گیرند که والدینشان در نهایت باید آن را می‌پذیرفتند. برخلاف روایت‌های نسل قدیمی‌تر که احترام به خویشاوندان و پیروی از هنجارهای اجتماعی را برجسته می‌کردند، روایت‌های جوانان در مورد انتخاب در ازدواج، استقلال و یک خود - فردی مدرن را برجسته می‌کند (آبیسکرا^{۳۷}، ۲۰۱۶).

مضمون اصلی چهارم تعارضات نگرشی - اعتقادی شامل درگیری بر سر نگرش‌های اعتقادی بین والدین و دختر است. مطالعات انجام‌گرفته تفاوت‌هایی را بین نظرات والدین و جوانان در زمینه باورها و ارزش‌ها نشان می‌دهد، به‌ویژه باورها و ارزش‌های مذهبی و اعتقادی که برای والدین بسیار مهم است و می‌تواند ناشی از تغییر ساختار و کارکردهای خانواده باشد (عابدی، موتابی، خوش‌کنش و باقریان، ۱۳۹۴). رویه‌های خانوادگی که شامل سنت، مذهب و مدرنیته است، بر دیدگاه‌های اعضای خانواده، به‌ویژه در انتخاب همسر، تأثیر می‌گذارد (آنال^{۳۸}، ۲۰۱۹) و باعث اختلاف‌نظر والدین و فرزندان بر سر مسائل مذهبی می‌شود (آپوستولو، ۲۰۱۳). در واقع، نگرانی اصلی والدین در سراسر جهان این است که همسران فرزندانشان دارای پیشینه اجتماعی، قومی و مذهبی یکسانی باشند. ازدواج بین اعضای با پیشینه‌های مختلف در برخی فرهنگ‌ها به‌عنوان تابو در نظر گرفته می‌شود (بونک، لیکی و پولاک، ۲۰۲۰). در فرهنگ‌های متنوعی مانند ایالات متحده و کردستان عراق، افراد دریافتند که اگر همسری را انتخاب کنند با ویژگی‌هایی که نشان‌دهنده تناسب ضعیف با درون گروه است، مانند قومیت متفاوت، مذهب متفاوت، یا طبقه اجتماعی پایین‌تر، والدین آن‌ها مخالفت می‌کنند (آپوستولو^{۳۹}، ۲۰۱۳).

درباره تفاوت ملاک‌های والدین و دختر در ازدواج، مطالعات شواهدی از درگیری والدین و فرزندان بر سر انتخاب همسر نشان می‌دهد؛ به‌گونه‌ای که دختران در مقایسه با والدین، جذابیت جسمی را مهم‌تر ارزیابی می‌کنند (بووت، رایبر، رن، وانگ و سیبریفت^{۳۹}، ۲۰۱۸). والدین و فرزندان در انتخاب همسر علایق یکسانی ندارند (آپوستولو، ۲۰۱۳). با این حال، بین دیدگاه جوانان و والدین آنان در مورد خصوصیات همسر خوب، شیوه انتخاب همسر، سن مناسب ازدواج، میزان تفاوت سنی پسر و دختر در زمان ازدواج، مرادۀ دختر و پسر قبل از ازدواج، میزان اهمیت رضایت والدین در ازدواج، میزان پذیرش نظرات ارائه‌شده از طرف والدین پس از ازدواج، میزان اهمیت رضایت والدین برای ازدواج، نگرش نسبت به نوع قدرت در خانواده، میزان اهمیت فرزند در خانواده، تعداد مطلوب فرزندان، و میل و علاقه به رفت‌وآمد و دیدار با اعضای فامیل پس از ازدواج تفاوت وجود دارد. بین نگرش جوانان و والدین آنان در مورد نگرش نسبت به مکان مناسب برای زندگی پس از ازدواج، جنسیت مطلوب فرزندان و اشتغال زن در بیرون از خانه تفاوت وجود ندارد (پورداوود، ۱۳۹۵).

در انتها، محدودیت پژوهش حاضر مربوط به ماهیت پژوهش کیفی در مورد حجم نمونه کم است و امکان تعمیم‌یافتن نتایج را با مشکل روبه‌رو می‌کند. علاوه بر آن، جامعه پژوهش حاضر کلیۀ دختران شهر اصفهان بودند که در تعمیم‌پذیری نتایج این پژوهش در مورد سایر شهرها و جامعه پسران باید احتیاط بیشتری صورت گیرد. همچنین تنها از مصاحبه برای جمع‌آوری داده‌ها استفاده شد و به‌جای نمونه‌گیری تصادفی، از نمونه‌گیری در دسترس هدفمند استفاده شد. لذا پیشنهاد می‌شود در پژوهش‌های آتی نمونه‌گیری به صورت تصادفی انجام گیرد و علاوه بر ابزار مصاحبه، از مشاهده و پرسش‌نامه به منظور جمع‌آوری داده‌ها بهره گرفته شود و پژوهش مشابه با همین موضوع روی جامعه پسران و افراد از شهرهای مختلف انجام گیرد تا نتایج مورد مقایسه قرار بگیرد. این یافته‌ها از یک سو لزوم توجه به مسئله انتخاب همسر و ازدواج دختران در آستانۀ ازدواج را آشکار می‌سازد و از سوی دیگر وجود تعارض بین والدین و دختران در همسرگزینی می‌تواند با پیامدهایی از جمله بالارفتن سن ازدواج در دختران، تمایل به تجرد دائمی و ناخشنودی از رفتار و مناسبات اعضای خانواده را به همراه داشته باشد؛ لذا پیشنهادهای کاربردی پژوهش شامل تدوین بسته‌های مشاوره‌ای مبتنی بر یافته‌های پژوهش، اجرای برنامه‌های آموزش پیش از ازدواج برای دختران، آموزش مهارت‌های فردی (حل مسئله، حل تعارض و...) به دختران و والدین است. همچنین با ارائه آموزش‌های لازم به والدین می‌توان نقش آفرینی خانواده در ازدواج موفق فرزندان را تقویت نمود.

پی‌نوشت

1. Amuasi & Alhassan
2. Rehman & Younas
3. Abbas & Ferdoos
4. Buunk & Solano
5. Dubbs, Buunk & Li
6. Bereczkei, Gyuris & Weisfeld
7. Reiss
8. Apostolou
21. Perilloux, Fleischman, & Buss
22. Merali
23. Buunk, Park & Duncan
24. Buunk, Leckie & Pollack
25. Vanderstoep & Johnson
26. Colaizz
27. Tanturri & Mencarini
28. Holman & Li

9. Bovet et al	29. Guo, Li & Yu
10. Chen, Piercy & Miller	30. Faubert
11. Buunk, Parks & Dubbs	31. Ufholz
12. Zhang & chen	32. Tsai
13. Hasnain	33. Mehra, Sarkar, Sreenath, Behera, & Mehra
14. Plomin & Daniels	34. Buunk & Solano
15. van den Berg, Fawcett, Buunk & Wei-
-ssing	35. Lahav & Brunstein
16. Apostolou	36. Kendall
17. Buunk, Park, & Duncan	37. Abeyasekera
18. Menon	38. Unal
19. Apostolou & Wang	39. Bovet, Raiber, Ren, Wang & Seabright
20. Dubbs	

منابع

- احمدی، ا. (۱۳۹۰). *روان‌شناسی نوجوانان و جوانان*، تهران: نشر نخستین.
- اختیاری امیری، ر.، فرحبخش، ک.، کلانتر هرمزی، آو سلیمی بجزستانی، ح. (۱۳۹۷). تدوین و ارائه الگوی مطلوب مشاوره پیش از ازدواج مبتنی بر فرهنگ اسلامی ایرانی. *نشریه پیش*. ۱۷(۴)، ۴۴۲-۴۳۱.
- آزاد ارمکی، نقی. (۱۳۸۹). *جامعه‌شناسی ایران: جامعه‌شناسی مناسبات بین نسلی در ایران*، تهران: نشر علم.
- بیرامی، م و محبی، م. (۱۳۹۵). رابطه دل‌بستگی به والدین و ادراک از تعارض بین والدین با اختلال اضطراب اجتماعی در دانش‌آموزان دختر: نقش میانجی‌گری راهبرد مقابله‌ای هیجان‌مدار، *روان‌شناسی بالینی*، ۸(۲۹)، ۸۳-۷۱.
- پاپی، ا. (۱۳۹۹). ازدواج‌های اجباری و راهکارهای حقوقی مقابله با آن. *فصلنامه مطالعات فقه اقتصادی*، ۲(۱)، ۲۹-۱۶.
- تاج‌بخش، غ و محمدی، ح. (۱۳۹۹). واکاوی دلایل گرایش جوانان به زندگی مجردی و رویگردانی از ازدواج. *فصلنامه جمعیت*، ۲۷(۱۱۱-۱۱۲)، ۱۳۳-۱۱۳.
- چابکی، ا. (۱۳۹۶). روایت دختران ۴۵ سال به بالای شهر تهران از علل تجرد قطعی. *مطالعات اجتماعی ایران*. ۱۰(۲-۳)، ۱۲۳-۱۰۲.
- چراغی، م و ابراهیمی، م. (۱۳۹۹). فرض‌ها و معیارهای ایرانیان درباره ازدواج و روابط زناشویی: تحلیل کیفی ضرب‌المثل‌های ایرانی. *فصلنامه خانواده‌پژوهی*. ۱۸(۳)، ۳۱۴-۲۹۴.
- حقیقی‌زاده، م. ح.، کرمی، خ و سلطانی، ت. (۱۳۸۹). معیارهای گزینش همسر از دیدگاه دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی اهواز. *فصلنامه علمی - پژوهشی علوم بهداشتی*، ۲(۲)، ۵۴-۴۴.
- خجسته‌مهر، ر.، دانیالی، ز و شیرالی‌نیا، خ. (۱۳۹۴). تجارب دانشجویان متأهل از آمادگی ازدواج: یک پژوهش کیفی. *روان‌شناسی خانواده*، ۲(۲)، ۵۰-۳۹.
- زارع، ب و اصل‌روستا، ا. (۱۳۸۹). بررسی ارزش‌های اجتماعی دو نسل والدین و فرزندان درباره معیارهای انتخاب همسر در شهر هشتگرد. *مسائل اجتماعی ایران*، ۱(۱)، ۱۰۱-۶۷.
- شاه‌مرادی، س.، آقابابایی، ر و حبیبی، ز. (۱۴۰۰). رابطه الگوهای ارتباطی و جو عاطفی خانواده مبدأ با نگرش به ازدواج: نقش واسطه‌ای تمایز یافتگی. *پژوهش‌های کاربردی روان‌شناختی*، ۱۲(۳)، ۳۰۵-۲۸۹.
- شهرابی فراهانی، ل.، فاتحی‌زاده، م و اعتمادی، ع. (۱۳۹۷). کشف نگرش‌های انتخاب همسر در دختران در آستانه ازدواج: تحقیق کیفی. *پژوهش‌های مشاوره*، ۱۸(۶۹)، ۱۶۲-۱۳۳.

- عابدی، ب.، موتابی، ف.، خوش‌کنش، ا. و باقریان، ف. (۱۳۹۴). خانواده ایرانی - اسلامی و معیارهای بومی آمادگی برای ازدواج. *اولین کنگره ملی خانواده سالم*، ۴۹۵-۴۹۰.
- عاشوری، م. (۱۴۰۱). تجربه زیسته نوجوانان شنوای دارای والدین با آسیب شنوایی شدید و عمیق: پژوهش کیفی با رویکرد پدیدارشناسی. *توان‌بخشی*، ۲۳(۱)، ۴۹-۳۹.
- عزیزی، آ. (۱۳۹۷). کشف آسیب‌های عملکرد زیرمنظومه‌های زوجی، والدینی و همشیره‌ها در خانواده‌های دارای فرزند مبتلا به اختلال نقص توجه/ بیش‌فعالی و تدوین مدل مشاوره مبتنی بر این آسیب‌ها و مقایسه تأثیر آن با درمان رابطه والد - فرزند بر آسیب‌های کشف‌شده، مشکلات رفتاری کودکان، توانمندی خانواده و استرس‌های والدگری. پایان‌نامه دکترای. اصفهان: دانشکده علوم تربیتی و روان‌شناسی، گروه مشاوره.
- عسکری ندوشن، ع.، عباسی شوازی، م. ج و صادقی، ر. (۱۳۸۸). مادران، دختران و ازدواج (تفاوت‌های نسلی در ایده‌ها و نگرش‌های ازدواج در شهر یزد). *فصلنامه شورای فرهنگی اجتماعی زنان*. ۱۱(۴۴)، ۳۶-۷.
- قادرزاده، ا.، غلامی، ف. و غلامی، ا. (۱۳۹۶). بازسازی معنایی تجربه زیسته دختران در تجرد. *زن در توسعه و سیاست*، ۱۵(۳)، ۴۲۶-۴۰۳.
- قاضی، ب. ع.، عباسی، ق. ا. و حسن‌زاده، ر. (۱۳۹۸). اثربخشی آموزش ایماگوتراپی بر کاهش پشیمانی از انتخاب همسر دانش‌آموزان متأهل. *فصلنامه خانواده‌پژوهی*. ۱۵(۴)، ۵۱۸-۵۰۵.
- قانع عزآبادی، ف.، قاسمی، و و کیان‌پور، م. (۱۳۹۴). نگرش اجتماعی نسبت به تجرد دختران ۳۰ سال و بالاتر (مورد مطالعه: شهر یزد). *پژوهش‌های جامعه‌شناسی معاصر*. ۴(۷)، ۱۲۷-۹۹.
- محمدی سیف، م. و عارف، م. (۱۳۹۵). آسیب‌شناسی تأخیر در سن ازدواج جوانان ایرانی (شناسایی و بررسی مهم‌ترین عوامل فردی، خانوادگی، اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی). *مهندسی فرهنگی*، ۱۰(۸۶)، ۸۹-۷۴.
- مختاری، س.، یوسفی، ز. و منشی، غ. (۱۴۰۰). تأثیر آموزش پیش از ازدواج طرحواره‌محور بر ارزش‌های ازدواج و تصویر ایدئال از همسر در دختران مجرد. *فصلنامه زن و مطالعات خانواده*. ۱۴(۵۴)، ۷۲-۵۱.
- مرادی، گ. و صفاریان، م. (۱۳۹۱). عوامل اجتماعی و اقتصادی مرتبط با افزایش سن جوانان (مطالعه موردی شهر کرمانشاه). *فصلنامه مطالعات جامعه‌شناختی جوانان*. ۳(۷)، ۱۰۸-۸۱.
- منتظری، ر.، چراغی، م.، فلاح‌زاده، ه. (۱۴۰۱). استانداردهای والدین ایرانی دربارهٔ عروس و داماد مطلوب، *فصلنامه خانواده‌پژوهی*. ۱۸(۶۹)، ۳۸-۲۳.
- میراحمدی، ل.، فاتحی‌زاده، م.، جزایری، ر.، اعتمادی، ع. و پسندیده، ع. (۱۳۹۸). بررسی تأثیر آموزش مبتنی بر مدل (تحکیم ازدواج پیش از شروع) symbis بر انتظارات از ازدواج و باورهای مربوط به انتخاب همسر دختران مجرد شهرکرد. *فصلنامه خانواده‌پژوهی*. ۱۵(۱)، ۲۴-۷.

Abbas, E., & Ferdoos, A. (2022). Uncovering the Preferences of Highly Qualified Women during Spouse Selection from District Skardu-Gilgit Baltistan Pakistan. *Pakistan Journal of Humanities and Social Sciences*, 10(2), 613-625.

Abedi, B., Mutabi, F., Khoshkanesh, A. and Bagharian, F. (2014). Iranian-Islamic family and local criteria of readiness for marriage. *First National Healthy Family Congress*. 490-495 [in Persian].

Abeyasekera, A. L. (2016). Narratives of choice: marriage, choosing right and the responsibility of agency in urban middle-class Sri Lanka. *feminist review*, 113(1), 1-16.

Ahmadi, A. (2011). *Psychology of adolescents and young people*, Tehran: First publication [in Persian].

- Amuasi, G. K., & Alhassan, E. (2022). Spousal Selection for Marriage by Tertiary Students in Wa Municipality of Ghana: Internal Factors in Perspective. *European Journal of Development Studies*, 2(2), 31-41.
- Apostolou, M. (2008). Parent-offspring conflict over mating: The case of family background. *Evolutionary Psychology*, 6(3), 456-468.
- Apostolou, M. (2010a). Sexual selection under parental choice in agropastoral societies. *Evolution and Human Behavior*, 31(1), 39-47.
- Apostolou, M. (2013a). Parental influence through social structures: How social institutions are used to promote parental control over mate choice. *challenges, practices and Cultural influences*, 137.
- Apostolou, M. (2013b). *Sexual selection under parental choice: The evolution of human mating behavior*. Psychology Press.
- Apostolou, M. (2015). Parent-offspring conflict over mating: Domains of agreement and disagreement. *Evolutionary Psychology*, 13(3), 1-12.
- Apostolou, M., & Wang, Y. (2018). Parent-offspring conflict over mating in Chinese families: Comparisons with Greek Cypriot families. *Evolutionary Psychology*, 16(1), 1-10.
- Ashori M. (2022). Lived Experience of the Normal-Hearing Adolescents of Parents With Severe and Profound Hearing Impairment: A Qualitative Study With a Phenomenological Approach. *Journal of Rehabilitation*, 23(1), 32-49 [in Persian].
- Askari Nadushan, A., Abbasi Shawazi, M. J., & Sadeghi, R. (2009). Mothers, daughters and marriage (generational differences in marriage ideas and attitudes in Yazd city). *Journal of Women's Social Cultural Council*. 11(44), 7-36[in Persian].
- Azad Aramaki, T. (2010). *Sociology of Iran: Sociology of intergenerational relations in Iran*: Science publication [in Persian].
- Azizi, A. (2018). *Discovering the functional damage of couple, parenting and nursing subsystems in families with children with attention deficit/hyperactivity disorder and developing a counseling model based on these damages and comparing its effect with parent-child relationship therapy on discovered damages*, behavioral problems Children, family empowerment and parenting stress [in Persian].
- Bayrami, M., & Mohebbi, M. (2016). Relationship between Attachment to Parents and Perception of Conflict between Parents with Social Anxiety Disorder in Female Students: The Mediating Role of Emotion-Oriented Coping strategy. *Journal of Clinical Psychology*, 8, 1(29), 71-83 [in Persian].
- Berezkei, T., Gyuris, P., & Weisfeld, G. E. (2004). Sexual imprinting in human mate choice. Proceedings of the Royal Society of London. *Series B: Biological Sciences*, 271, 1129-1134.
- Bovet, J., Raiber, E., Ren, W., Wang, C., & Seabright, P. (2018). Parent-offspring conflict over mate choice: An experimental study in China. *British Journal of Psychology*, 109(4), 674-693.
- Buunk, A. P., & Solano, A. C. (2010). Conflicting preferences of parents and offspring over criteria for a mate: A study in Argentina. *Journal of Family Psychology*, 24(4), 391.
- Buunk, A. P., Leckie, G., & Pollack, D. (2020). Preferred parental control of mate choice, opposition to out-group mating, and ethnic identification in Surinam. *Cross-Cultural Research*, 54(2-3), 130-155.

- Buunk, A. P., Park, J. H., & Dubbs, S. L. (2008). Parent-offspring conflict in mate preferences. *Review of General Psychology*, 12(1), 47-62.
- Buunk, A. P., Park, J. H., & Duncan, L. A. (2010). Cultural variation in parental influence on mate choice. *Cross-Cultural Research*, 44(1), 23-40.
- Chaboki, A. (2016). The narrative of girls aged 45 and over in Tehran about the causes of permanent celibacy. *Iranian Journal of Social Studies*. 10(2-3), 102-123 [in Persian].
- Chen, R., Piercy, F. P., & Miller, J. K. (2017). A cross-cultural mate selection study of Chinese and US men and women. *Journal of comparative family studies*, 48(2), 243-260.
- Cheraghi, M. and Ebrahimi, M. (2019). Assumptions and standards of Iranians about marriage and marital relations: qualitative analysis of Iranian proverbs. *Journal of Family Research*. 18(3), 294-314 [in Persian].
- Dubbs, S. L., Buunk, A. P., & Li, J. (2012). Parental monitoring, sensitivity toward parents, and a child's mate preferences. *Personal Relationships*, 19(4), 712-722.
- Ekhtiari Amiri, R., Farahbakhsh, K., Kalantari Hormozi, A., Salimi Bejestani, H. (2018). Pre-marital counseling based on Islamic-Iranian culture. *Payesh*. 17 (4), 431-442 [in Persian].
- Faubert, K. M. (2008). "This isn't a fairy tale": An exploration of marital expectations and coping among married women, Doctoral dissertation, Miami University.
- Ghazi, B. M., abbasi, G., & hassanzadeh, R. (2020). The Effectiveness of education of Imago therapy on reducing regret of choosing spouse in married students. *Journal of Family Research*. 15(4), 505-518 [in Persian].
- Guo, Q., Li, Y., & Yu, S. (2017). In-law and mate preferences in Chinese society and the role of traditional cultural values. *Evolutionary Psychology*, 15(3), 1-11.
- Haghighizadeh, M., Kararmi, Kh., & Soltani, T. (2010). The criteria of spouse choosing in viewpoint of Ahwaz Jundishapur University of Medical Sciences students. *Journal of Health sciences*. 2(2), 44-54[in Persian].
- Hasnain, A. M. (2020). Arranged Marriage, Partner Traits and Parental Investment: Examining the Reproductive Compensation Hypothesis in Humans.
- Holman, T. B., & Li, B. D. (1997). Premarital factors influencing perceived readiness for marriage. *Journal of Family Issues*, 18(2), 124-144.
- Kadirzadeh, A., Gholami, F. and Gholami, A. (2016). Reconstructing the meaning of girls' lived experience in celibacy. *Women in Development and Policy*, 15(3), 403-426 [in Persian].
- Kendall, P. C. (1993). Cognitive-behavioral therapies with youth: guiding theory, current status, and emerging developments. *Journal of Consulting and clinical psychology*, 61(2), 235.
- Khojasteh Mehr, R., Daniali, Z., & Shirali Nia, KH. (2015). Married students' experiences regarding marriage readiness: A qualitative research. *Family Psychology*, 2(2), 39-50[in Persian].
- Lahav-Kadmiel, Z., & Brunstein-Klomek, A. (2018). Bullying victimization and depressive symptoms in adolescence: The moderating role of parent-child conflicts among boys and girls. *Journal of adolescence*, 68, 152-158.

- Mehra, D., Sarkar, A., Sreenath, P., Behera, J., & Mehra, S. (2018). Effectiveness of a community based intervention to delay early marriage, early pregnancy and improve school retention among adolescents in India. *BMC public health*, 18(1), 1-13.
- Menon, R. (1989). Arranged marriages among South Asian immigrants. *Sociology and Social Research*, 73(4), 180-181.
- Merali, N. (2012). Arranged and forced marriage. *The psychology of love*, 3, 143-168.
- Mirahmadi, S. L., Fatehizade, M., Etemadi, O., Jazayeri, R. S., & Pasandide, A. (2019). Investigating the Effect of the SYMBIS-Based Training Model on Yong Women's Marriage Expectations and Beliefs about Mate Selection. *Family Research*. 15(1), 7-24[in Persian].
- Mohammadi Saif, M. & Aref, M. (2015). Pathology of delay in the marriage age of young Iranians (identification and investigation of the most important individual, family, economic, social and cultural factors). *Cultural Engineering*, 10(86), 74-89 [in Persian]
- Mokhtari, S., Yousefi, Z., & Manshaei, GH. R. (2021). The Effect of Schema-Based Pre-marital Instruction on Marriage Values and the Ideal Image of the Spouse in Single Girls. *Women and family studies*. 14(54), 51-72 [in Persian].
- Montazeri, R., Cheraghi, M., & Fallahzadeh, H. (2022). Iranian Parents' Standards for Desirable Child-in-law. *Journal of Family research*. 18(69), 23-38 [in Persian].
- Moradi, G. & Safarian, M. (2011). Social and economic factors related to the aging of youth (case study of Kermanshah city. *Sociological studies of youth*. 3(7), 81-108[in Persian].
- Papi, A. (2020). Forced Marriages and Legal Solutions to Deal with It. *Economic jurisprudence studies*. 2(1), 16-29 [in Persian].
- Perilloux, C., Fleischman, D. S., & Buss, D. M. (2011). Meet the parents: Parent-offspring convergence and divergence in mate preferences. *Personality and Individual Differences*, 50(2), 253-258.
- Plomin, R., & Daniels, D. (2011). Why are children in the same family so different from one another?. *International journal of epidemiology*, 40(3), 563-582.
- Qane Ezzabadi, F., Ghasemi, V. & Kianpour, M. (2014). Social attitude towards the celibacy of girls aged 30 and over (case study: Yazd city). *Contemporary sociological researches*. 4(7), 99-127 [in Persian].
- Rehman, S. Y., & Younas, G. (2002). Sociology the basic concepts. *Faisalabad (Pakistan) Allied Publishers*.
- Reiss, F. (2015). America's Child Marriage Problem. *The New York Times*.
- Rostami, M., Nawabi Nejad, Sh., & Farzad, W. (2020). Develop, validate and validate a questionnaire to assess patterns and injuries before marriage. *Journal of Applied Psychology*, 13 (3), 373-353.
- Shahmoradi, S., Aghababaie, R., & Habibi, Z. (2021). Relationship between the Communication Patterns and the Emotional Atmosphere of the Family of Origin and the Attitude toward Marriage Mediating Role of Self-Differentiation. *Applied Psychological Research*, 12(3), 289-305 [in Persian].
- Shahrabi Farahani, L., Fatehizadeh, M. & Etemidhi, A. (2017). Discovering the attitudes of choosing a spouse in girls on the verge of marriage: a qualitative research. *Counseling Research*, 18(69), 133-162 [in Persian].

- Tajbakhsh, G. and Mohammadi, H. (2019). Analyzing the reasons for young people's tendency towards single life and turning away from marriage. *population Journal*, 27(111-112), 113-133 [in Persian].
- Tanturri, M. L., & Mencarini, L. (2008). Childless or childfree? Paths to voluntary childlessness in Italy. *Population and development review*, 34(1), 51-77.
- Tsai, J. W. (2016). Family Matters. *JAMA pediatrics*, 170(7), 641-641.
- Ufholz, K. E. (2012). *The Effect of Peers on Marital Beliefs and Expectations*, Doctoral dissertation, University of Dayton.
- Ünal, A. (2019). Principles of future spouse selection in traditional Kyrgyz families. *Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli-Arastırma Dergisi*, (89), 187-213.
- Van den Berg, P., Fawcett, T. W., Buunk, A. P., & Weissing, F. J. (2013). The evolution of parent-offspring conflict over mate choice. *Evolution and Human Behavior*, 34(6), 405-411.
- Vanderstoep, S. W., & Johnson, D. D. (2008). *Research methods for everyday life: Blending qualitative and quantitative approaches*. John Wiley & Sons.
- Zare, B. & Asl Rosta, A. (2010). Investigating the social values of two generations of parents and children about the criteria for choosing a spouse in Hashtgerd city. *Social Issues of Iran*, 1(1), 67-101 [in Persian].
- Zhang, L. R., & Chen, W. W. (2020). The mediating role of parental influence on the relationship between adult children's filial piety beliefs and mate preferences. *Evolutionary Psychology*, 18(4), 1-12.